

PER QUEM REGES REGNANT, ET LEGUM CON-
DITORES JUSTA DECERNUNT,
DOMINUS HÆC COEPTA SECUNDET!

DISCURSUS POLITICUS,
DE
REIPUBLICÆ
AB INTERITU VIN-
DICATIONE;

QUEM
JEHOVA LARGIENTE SUCCESSUM,
*Cum consensu Amplissimi Philosphorum Chori, in Regiã
& inclytã universitate patriã, que Aboa est*

SUB DIRECTIONE
VERI Excellentiss: atq; Præclarissimi
D. M. JACOBI FLACHSENI,
Logices & Metaphylices ibidem Professoris celebra-
rimi, Præceptoris & Promotoris sui multis nomi-
nibus honorandi:

*Pro privilegijs & insignibus Magisterii impetrandũ, publica
dextrè Philosophantium disquisitioni submittit,*

ANDREAS PACCHALENIUS.

Die 3: *Martij* Februarij, Anni M. DC. LXXVII

In Auditorio Acad. Maximo.

ABOÆ

Excusus à PETRO HANSONIO, Acad. Typog.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO
PATRI AC DOMINO,

DN. JOHANNI GEZELIO,

S. S. Theologiæ Doctōri celeberrimo, inclytæ
Diœcesios Aboensis Episcopo Eminentissimo, nec
non Regiæ ibidem Academiæ Procancellario Am-
plissimo, Mecœnati ac Patrono suo devotâ
reverentiâ æternum colendo:

NEC NON

ADMODUM REVERENDIS VIRIS,

DN. ENEVALDO SVENONIO, S. S.

Theologiæ Doctōri & in Reg. Acad. Aboensi Pro-
fessori Primario, nec non utriusq; Ecclesiæ Abo-
ensis & Annexæ Nummenfis Pastori fidelissimo:

DN. PETRO Bångh / S. S. Theologiæ itidem
Doctōri & Professori celeberrimo, juxtaq; Eccle-
siæ Marianæ Pastori longè dignissimo:

DN. NICOLAO TUNANTRO, S. S.
Theologiæ in dictâ Acad. Professori celeberrimo,
atq; Ecclesiæ Dei quæ in Sundo colligitur Pastori
vigilantissimo & optimè merito.

DN. M. MARTINO MILTOPÆO, Elo-
quentiæ ibidem Professori nominatissimo, ut &
animarum Pastori in Pystis pervigili,

Dominû, Præceptoribus & Promotoribus suis,
summâ reverentiâ atatem de venerandis,

GRA-

GRATIAM ET PACEM A DEO PER
JESUM CHRISTUM, JUXTAQ; PRO-
SPERRIMUM OMNIUM RERUM
SUCCESSUM, CUM IMMOR-
TALI NOMINIS GLO-
RIA!

ID, probo dolor, seculum attigimus, Reverendissime in Christo Pater,
Admodumq; Reverendi Domini, quo totus ferè orbis ardet bello, adeo
ut non præter rem quis exclamare queat: O Domine, in quæ nos refer-
vasti tempora! Hæc enim si equâ judicii lance perpendere voluerimus,
nihil ferè deprehendemus, quod adeorum duritiem & nequitiam ac-
cedere possit amplius. Reperire licet passim quosdam tam perfriçtæ fron-
tis homunciones, quibus nihil videtur bellum præter bellum: Sed quàm
bellum illud sit, & quam bellos habeat exitus, experti jam sunt, imò e-
tiamnum experiuntur plurimi, non sine maximo dolore & damno, in il-
lis locis ubi Mars sedem suam hoc tempore collocavit, ubi florentissima se-
getes prostratæ sunt, tuguriola rusticorum flammis consecrata, pagi exu-
sti, omnia mobilia ablata, Virgines & mulieres vitiatæ, innocentes
infantuli ab ubere materno abrepti, & miserè occisi, & ut rem in arctum
contraham, præda rapacissima omnia exposita, & cruentæ hostium injuriæ
oportuna facta. Hinc fit ut ex Cresso sæpius Irus factus sit, ex libero man-
cipium, ex liberis orphani, ex matronâ latissimâ tristissima vidua, & quæ
alia innumera hæc sequuntur mala. Deploravit hoc olim per annos be-
nè multos lætissima patria nostra, dum pro libertate Reip. & Orthodoxæ
religionis strenuè pugnavit, nec minus deplorat hodiè, cum ob adversa-
riorum, (quos Deus reprimat) pertinaciam, pro salute nostrâ necessariò
nobis sit dimicandum; Inter hos igitur patriæ tumultus, inter hæc publi-
ca suspiria, cum mihi ex permissione amplissima facultatis Philosophicæ,

summos in Philosophiâ honores adituro, juxta tenorem constitutionum Academicarum incumbat, ut loco exanimis publici disputationem quandam Philosophicam, publicè defendendam suscipere: Cause igitur non fuerunt nullæ, quæ mihi persuadebant, ut præ cæteris hanc præsentem de conservatioue & reparatione Reip. mihi eligerem materiam. Cogitanti verò mihi sub quorum nomine Exercitium hoc Academicum in lucem prodire sinerem, ultrò se obtulere mihi, Vester Reverendissime Dn. Prælul, & Admodum Reverendi Domini incomparabilis erga cunctos Musarum cultores amor & favor, nec non benevolentia & affabilitas summa, adeò ut non possim, quin lepidense hoc munusculum chartaceum, in sinum vestrum, submissè deponam. Idq; dum facio, hunc unicum scopum mihi præfixum habeo, ut Vestrum patrocinium, quod humanitatis & literarum cultoribus prolixè exhibetis, etiam mihi acquirerem, sub illo gauderem florere. Humili huic meo voto ubi locum dederitis, nescio quàm me tunc felicem reputarem. Agite igitur Patroni benignissimi, ut in gratiam & clientelam Vestram recipiar: Ego id unicè allaboro, ut grati Clientis nomen merear. Et quod re præstare non valero, precibus affatim compensare studebo, Quibus Vestram Reverendissimam Paternitatem, Admodumq; Reverendas Dignitates Deo Opt. Max. servidissimè semper commendabo. Idem etiam ille Clementiss. Deus serenissimum Regem nostrum, periculosis hisce temporibus oculis misericordie intueatur. Custodiat Dominus Zebaoth Regiæ ejus Magestatis exitum & introitum, avertat omnes hostium machinationes, convertendos convertat, evertendos evertat & confundat, ut in pace & tranquillitate, in literarum ac pietatis studijs, ipsi servire valeamus, Audiatur & exaudiatur servuli sui preces, per & propter Divini Nominis sui gloriam Sacrosacta in Monade Trias. Valete & in multos superstites annos florete. Sic enim ex insimis cordis recessibus vocet dum hæc calor ossa revisit

Vestræ Reverendiss. Paternitatis
Vestrarumq; Adm; Rev. Dig:um

Humilimus cultor & servulus
ANDREAS PACCHALENIUS
Author & Respondens.

Aureum illud pacis bonum

tanquam temporalium bonorum omnium longè diuq; desideratissimum, quòq; in rebus creatis, nil gratiosius soleat audiri, nil delectabilius appeti nil utilius possideri, omnes omnino mortales magni facere, quærere & sectari, jubent divina cumprimis in locis bene multis oracula, juxtaq; magnorum cum Theologorum cum in amplissimo Philosophiæ vireto, nominatissimorum virorum scripta: Ex Sacrà paginâ, unicum illud Apostoli dictum allegasse sufficiat: Pacem sequimini cum omnibus, & Sanctimoniam, sine quâ nemo videbit Deum: Ex illis itidem unum pro omnibus adducam, magnum illum Ecclesiæ Doctorem, Christianæq; Religionis defensorem propugnatoremve acerrimum, Div. Augustinum, qui adpositè factis & præclare admodum de pace loquitur dicens: Pax est serenitas mentis, tranquillitas animi, simplicitas cordis, vinculum amoris, confortium charitatis. Hæc est, quæ simulates tollit, bella compescit, iras comprimit, superbos calcit, humiles amat, discordes sedat, inimicos concordat, cunctis est placida, nescit extolli, nescit inflari, hanc qui acceperit, teneat: qui perdiderit, repetat: qui amiserit, exquirat: quoniam qui in eadem non erit inventus à Patre abdicatur, à Filio exheredatur, nihilominus à Spiritu S. alienus efficitur: nec ad hæreditatem Domini poterit venire, qui testimonium pacis noluerit observare. Inter hos verò, cum similiter multi sint, qui pacis commoda dignis satis efferrunt laudibus, tum præcipuè notatu digna extat in hanc rem sententia Principis Eloquentiæ Romanæ, qui ait: Nihil est tam populare, quàm pax, quâ non modo ij, quibus sensum natura dedit, sed etiam tecta atq; agri, mihi lætari videntur: Et alibi; Dulce est nomen pacis, res verò ipsa tum jucunda, tum

salutaris. Mirum igitur non est, pacem publicam, & tranquil-
lum Reip. statum, à maximâ mortalium parte, imò ab omnibus,
res ex vero æstimantibus, ardentissimis votis, atq; crebris expe-
cti suspiriis; Modum verò quò, & media per quæ, Resp. talis
conservari queat, ut in eâ pacatus obtineatur status, vel etiam
post exortas hinc vel illinc seditiones, post incursum hostium,
post strepitum armorum jam sedatum, post tot incomparabi-
lium Heroum factam jacturam, pristina in Remp. introduci
possit felicitas, ignorant multi. Proinde cum de causis Re-
rump. conservatricibus, seu medijs quibus opratus in Republ.
status obtineri possit, sequentes hæc Theses prælo committe-
re, atq; candido eruditorum examini submittere animum indu-
xerim, de Tuo Lector benevole favore, & in his rectè interpre-
tandis benevolentia nullus dubitò. Igitur sine pluribus verbo-
rum aufractionibus, me ad ipsum discursum accingam, quod dum
facio, impensè rogo, ut Is qui regit hæc imperia, & à quo pacem
omnes petunt pacifici, dignetur actui huic disputationis gratio-
sus adesse, atq; pro immensâ bonitate suâ nostris his benedice-
re cœptis, quoniam is solus est

Almus Protector Adjutorq; Fidelium

THESIS I.

Cum de modo & medijs Republicas in Flore feliciter con-
servandi, divinâ favente gratiâ, hac vice differere sit ani-
mus, haud inconueniens videtur, quædam hic prælibanda,
tradere de ipsius Reip. naturâ, breviter explicando eam tam
quoad Definitionem nominalem quam realem, quomodo faci-
liorem nobis viam sterni speramus, ad tractandum thema sus-
ceptum.

THESIS II.

Ὀνομασολογίαν igitur seu definitionem nominalem quod
concernit, notum est circa eam tria cum primis observanda
veni-

venire; 1. Ἐτυμολογίαν, seu derivationem vocis. 2. Ὀμωνυμίαν,
seu variam vocis significationem 3. Συνονομίαν seu æquipollen-
tia vocabula. Jam quoad Ἐτυμολογίαν sciendum est, Reipub.
vocabulum esse compositum, ex duabus integris vocibus vi-
delicet Res & publica; cum omnia in eâ ad rem dirigenda sunt
publicam, vel ut placet nonnullis dicitur Resp. quasi res po-
puli, quod in eâ & per eam populi totius res agatur, i. e.
salus ipsius procuretur & conservetur. Quoad Ὀμωνυμίαν
verò, tenendum est Remp. aliquando in concreto sumi, pro
cœtu hominum publico, certo jure consociatorum: quomo-
do & materiale & formale ejus designat: quo sensu dicitur:
Resp. Atheniensis, Romana, Syecana &c. Aliquando in Ab-
stracto, pro ordine & formâ seu gubernatione cœtus politici
Prior significatio hoc loco tanquam propria retinenda.

Æquipollentia vocabula hic non adeò occurrunt, nisi quod
Græcis dicatur πολιτεία, Latine Regimen & imperium, igitur
his missam facientes ipsius nominis explicationem, pergimus
ad declarationem ipsius Rei.

THESIS III.

Quod attinet πραγματολογία seu definitionem realem,
certum quidem est, eam non uno ab omnibus Authoribus
definiti modo: Aristoteles l. 3. Pol. 4. talem exhibet Reip. de-
finitionem; Πολιτεία ἐστὶ τάξις πόλεως τῶν τε ἄλλων ἀρκῶν, καὶ
μάλιστα πολιτείας πάντων, h. e. Resp. est ordo civitatis & Magi-
stratum, maximè verò ejus, qui omnium est præcipuus. Vel
Πολιτεία ἐστὶ τάξις τῶν τὴν πόλιν οἰκῶντων, Resp. est ordo eorum
qui civitatem inhabitant. l. n. c. 7. Quas definitiones à mul-
tis approbatas, nec nos adeò improbamus, magis tamen pla-
cet definitio hæc: Resp. est ordo civitatis, per Regimen sum-
mæ potestatis, in subditos, legibus certis ad salutem publicam
directus.

THESIS IV.

Considerabimus iam genus, quod in datâ definitione cum
Aristo-

Aristotele & alijs *περὶ*, seu ordinem fecimus: quod nec inconveniens esse videtur, in *περὶ* namq; Reip. Essentiam consistere satis est liquidum & manifestum, *πῶς γὰρ πολιτεία ψυχῆ πόλεως ἐστὶ* inquit idem Arist. 4. Pol. c. 11. Quam in societate civili, cives nunquam consequuntur, nisi concinno imperantium ordine regantur, multitudinem enim civium ordine destitutam, si quispiam intueatur, meram *ἀναρχίαν* & non Remp. animadvertet: quod non tantum ipsa rerum Magistraticorum consensus jam dudum evicit.

THESIS V.

Cognito sic Definitionis datæ genere legitimo, consequens est, ut de differentiâ ejusdem specificâ aliquid solliciti simus. illa namq; duo circa definitionem rei semper veniunt indaganda: Differentia igitur hic desumpta est, 1. A Subjecto Reip. quod est civitas, seu civilis societas, vel cœtus ac multitudo civium, quæ si hoc ordine destituatur, non aliter ac ruinosa domus, & familia inordinata sua mole ruit: Sicut enim totum hoc universum ordine concinno in suo statu conservatur subq; suo Rectore Deo viger, sic civitas legitimo administrationis ordine maximè fleret. 2. Ab objecto, quod sunt Majestas & subditi. Majestas quidem ceti præcipuum analogon, cum illa mutata statim mutetur Resp. Deinde omnis ordo ad unum primum reducendus, quod Majestas. Subditi idè, quia nulla Majestas dari potest, nisi sunt in quos illa sese exerat, & ad quos dicat respectum, Relata se namq; mutuo ponunt & rollunt. Sic igitur Remp. conjunctim constituunt Majestas & subditi. 3. A Fine, qui duplex est, videlicet vel Subordinatus, qui consistit in honorum, ad necessitatem, utilitatem vel jucunditatem pertinentium communiōe: Vel Ultimus, qui consistit in honestate, quam pax interna, civium tranquillitas sequitur. Ubi finem absolute ultimum gloriam Dei, non omittimus, sed præsupponimus.

THE-

THESIS VI.

Expositâ sic Definitione Reip. tam nominali quàm reali, propius ad institutum nos accingamus oportet: non enim hæc vice tam de Rep. constituendâ aut componendâ, quàm conservandâ & reparandâ, ubi lapsa fuerit, agere decrevimus: nec enim minor est virtus quàm quærere parra tueri, ut scitè ait Poëta. Unde rectè fecisse videtur Bornitius, qui in Ichnographiâ Artis Politicæ has duas statuit partes Politicæ principales, videlicet Remp. fundare & fundatam conservare. Imitabimur itaq; hæc in re Experientissimos Medicos, qui non tantum partes humani corporis omnes, earumq; naturam & usum perverstigant, sed & quomodo easdem in suo statu conservare, contra ægritudinem tueri, & si quid fortè, mali contraxerint, pristino statui restituere possint, enixè laborant. Ex iis verò omnibus, quæ ad sanitatem Reip. conservandam, si sit integra, aut reparandam, si sit amissa, maximè conducunt, imprimis consideranda occurrunt, Virtus & Eruditio. De ejus in Republicâ Usu & utilitate summâ imprimis breviter agendum, de hæc verò posterius.

THESIS VII.

Virtutis verò cum variæ sint species, quarum tamen unæquæq; ferè, alia magis alia minus ad Reip. tutelam facit: non certum, videtur adeò cuinam earum hæc in serie primatus tribuendus erit. Doctissimos tamen quosvis secuti Viros, Religioni tanquàm reliquarum Virtutum omnium principio & fini, principem hæc locum non immeritò adscribimus: est enim illa validissimum Reip. fundamentum, teste Pl. 1. 2. Pol. Hæc igitur tanquam possessionum omnium præstantissima Virtutumq; optima, nec non earundem principium atq; fundamentum verissimum, toti omnino Reip. imprimis implantanda est diligenter, diligentissimè verò ab ipso Rege vel principe colenda, nam.

Regis ad exemplum totus componitur orbis.

Hinc laudem promeruisse legimus Regem Romanorum II. Numam Pompilium, qui imperium suum à divinarum rerum

B

obser-

observatione auspiciatus est, sacraq; plurima instituit, ut notat Florus l. 1. c. 11. Hanc Virtutem quoq; magni fecit, magni ille animi & eximia Virtutis Heros Constantinus Magnus, qui inter omnes Imperatores Romanos, hoc uno nomine maximè est commendandus, quod non solum primus ex iis Christum amplexus sit, sed Christianos quoq; Imperatores post se liquerit: Excludimus autèm hic Religionem Thalmudicam, Idololatricam, & Mahumedanam, tanquàm superstitiosas & maximè absurdas, & amplectimur solam Religionem Christianam, quæ verbo Dei analogæ est, & conformis.

THESIS VIII.

A Religione proximum meretur locum Prudentia, quæ ab Arist. 6. Eth. c. 1. Habitus agendi cum rectâ ratione, quæ homini vel bona sunt vel mala, definitur. Vel ut placet Schonbornero Pol. l. 2. c. 32. Prudentia nihil aliud est, quam notitia rerum eventuumq; & iudicium in iis rectum; cuius beneficio intelligere & deligere novimus res, quæ publicè privatimq; aut appetendæ aut fugiendæ; nec non dispicere, quæ nobis, quæq; alijs conducunt. Est igitur & hæc Reip. ut ab interitu vindicetur, atq; in flore conservetur, summè necessaria. Et quidem requiritur, tam ab imperantibus quàm ab obtemperantibus. Ubi namq; non est Gubernator prudens, ait Regum Sapientissimus Salomon Prov. 5. Populus corrui: Salus autem ubi multa consilia. Et teste itidem Scripturâ, plus valet correctio apud prudentem, quam centum verbera apud stultum. Juxta hanc igitur oportet nos recordari præteritorum, futura providere, præsentia ordinare: Hæc sola præcat, & ducat nos ad rectè faciendum.

THESIS IX.

Prudentiam in aureâ hæc salutis Reip. catenâ, excipit verè Regia illa Virtus fortitudo: quæ est munimentum humanæ imbecillitatis inexpugnabile: hæc igitur omninò in universam Remp. introducenda est, utpote sine quâ nec illa constitit unquam, nec constare potest. Hæc igitur qui se circumdedit, securus in hæc vitæ obsidione perdurat. Hinc ipsi quoq; *Pseudo* politici

politici civitatis firmamentum incolarum constantiam & robur esse dicunt. Doceantur ergo ab incunte ætate cives mortem contemnere, & facillè alia quævis formidabilia, quæ constantiam hominis non superant, tolerabunt: Constituantur etiam magna Fortitudinis præmia, magnoq; honore afficiantur, qui subitis casibus forti animo perstiterunt, hostesq; à patriâ expulerunt. Ita fiet ut habebimus Militem exercitatum & animosum, in bello præsidium, in pace decus. Atq; tales omnes quibus, sudor, pulvis & alia talia epulis jucundiora fuerunt, perpetuâ laude decori apud omnem posteritatem vigent, inquit Schonbornerus Pol. l. 1. p. 195. Ubi exempla quoq; recenset fortium Virorum ex Solino, Julij Cæsaris, qui signis collatis quinquagies & bis dimicaverat: Et Marci Marcelli, qui novies tricies pari modo præliatus est: Rarum quoque fortitudinis exemplum posteritati reliquit, Cynegyus Miles, qui non fatigatus tot cædibus, non amissis duabus manibus, victus truncus, ad postremum velut rabida fera, dentibus dimicavit. De quo Just. l. 2. p. 23. His igitur viam monstrantibus, obdurandum adversus urgentia, animoq; magno obviam eundum infortuniis.

THESIS X.

Præterea Rerump. egregia conservatrix esse solet Temperantia, quæ è pudicitia ac sobrietate tanquàm partibus constituitur: Quarum illa sine hæc vix esse potest: Sine utraq; verò Resp. hæud quaquam salva & incolumis. Sobrietatem igitur commendat nobis D. Aug. dicendo quod ea sit mentis & sensuum, omniumq; membrorum corporis tutela, castitatis pudicitiaque munimentum, pudori proxima, honestati semper conjuncta, cuncta cum ratione disponens. Castitatem quoq; quæ dicente Schonbornero, reliquis virtutibus facem præbet justis extollit laudibus idem D. Aug. l. 1. De Civitate Dei, ubi eam dicit virtutem, quæ comitem habeat fortitudinem. Estq; hæc indoles hujus Virtutis, ut nunquam soleat esse sola, sed plerumq; cæteris comitata Virtutibus. Oportet igitur temperantiam in Rep. rectè constitutâ sedulo excoli, ita ut purgetur Civitas libidinis hominibus, cum nihil tam sit mortiferum

ferum ingenij quam libido, nec possit animo per libidines corrupto aliquid honesti inesse. Et qui huic sunt obnoxij crimini, illicò convolant ad alia, quod plurima docent exempla, tam in historiâ S. quam prophanâ occurrentia: Vitanda igitur omninò sunt spurca colloquia, nec admittenda inter Cives impudica spectacula. Sobrietas verò ut inducatur, Magistratus ipse ejusq; ministri Sobrietati studeant, legesq; sumptuarias studiose conservent.

THESIS XI.

Magna deinde est Vis & utilitas Justitiæ, in rectè administrandâ Rep. Quippe quæ ipsa est quasi anima & compages Reip. quâ sublata Reip. ordo turbatur, & consequenter nihil minus quam salus & felicitas in eâ sperari potest. Hæc verò stabilitur Principatus, si nempe Magistratus in se inq; aliis firmiter jus & æquitatem servet. Ut nec opulenti injustum quid patiantur, nec plebs contumeliam accipiat. Hæc virtus est sine quâ nihil in imperii administratione laudabile efficitur. Quâ remota regna nihil aliud sunt quam magna latrocinia. Unde certum est, nullam unquam Remp. sine justitiâ salvam exitisse, & diu conservatam fuisse. Quæcumq; verò Resp. floruit, regnante justitiâ, maximè floruit: Hæc etenim Romanum quoque imperium, ad summum transtulit apicem: Hæc Trajanum etiam Imperatorem, quem Justitiæ ac Juris, humani diviniq; tam repertorem novi, quam inveterati custodem, dicit Sext. Aur. Viçt. p. mihi 617. perpetuâ nominis celebritate donavit.

THESIS XII.

E Justitiâ verò immediatè quasi fluunt, fides, gratitudo, liberalitas, sine quibus virtutibus, ne mundus quidem, nedum Resp. consistere potest. Fidem igitur servet populo Princeps, rursusq; Principi populus, fidem servent sibi invicem privati, fidem servet Resp. tota vicinis suis, imò etiam hostibus. Grata quoq; in bene meritis Resp. erit, ità ut sua maneant Virtuti præmia, suos maneat honos, sua laus, illis qui vitæ integritate,

morumq; & literarum studijs, commendatiores se reddunt omnibus bonis, nam sublatis studiorum pretijs, etiam studia percutunt. Et nihil magis devincit Magistratus subditis, quam præmia, nec quicquam justius est, quam virtuti pretium reddere: nihil denique magis incitat homines ad virtuti studendum. Parum enim profit abstinere à vitijs, à quibus metus poenæ homines abigit, nisi accedat etiam studium virtutis, sine quo tota Resp. quasi exangue & emortuum cadaver, jacet. Et quomodo possit incitari Florida Juventus, ad sectandam virtutem, si illi qui detestabilibus se contaminarunt vitijs, iisque scatent, Virtutum cultoribus, æquiparentur aut præferantur. Resp. igitur talis, in quâ non habetur ratio præmiorum, juxtà ac poenarum, diu stabilis esse nequit; hoc enim modo facilimè possunt variæ exoriri seditiones, quæ quid boni in Rep. conciliare possint, judicent cordati. Liberalis insuper sit in omnes, qui vel Eruditione, ac Prudentiâ, vel fortitudine ac armis eam juvârunt, aut juvare possunt. Ità fiet, ut majoribus præmijs excitata juventutis industria, ad studia & labores propelletur, florebítq; illustribus Resp. ingenijs. Barcl. Arg. l. i.

THESIS XIII.

Remp. non parum quoque stabiliunt, Virtutes illæ, quas homileticas in Ethicis appellare solemus, Humanitas, Comitas & Affabilitas. Credi enim vix potest, quantopere animos hominum concilient, pacem & concordiam, Reip. firmamentum ac fulcimentum, alant. Ubi tamen hoc imprimis cavendum, ne subditorum comitas nimia facilitate, in adulationem vertatur; neque deinde principis seu imperantium affabilitas ad improbos quoque extendatur. Hoc enim oppositum est humanitati vitium in defectu, quod non minus ac Iracundia vitium eidem oppositum in excessu, ut docemur in Ethicis, fugiendum, tam à Regnantibus quam à subditis. Ambo enim hæc sunt vitia, Reip. valdè noxia.

THESIS XIV.

Atq; sic jam recensuimus plerasque virtutes ad conservandam

dam Remp. maximè necessarias, quibus si pollet aurea profectò erit, & per Divinam gratiam, contra omnes hostium insulcus fatis firma: Si caret, nullum est dubium, quin diu in flore persistere non possit, sed absq; omni morâ, aut evertetur, aut ad minimum corrumpatur, & per externam vim hostium, miserè prematur. Medium verò has virtutes inplantandi est bona educatio & recta institutio; Neq; enim Ecclesiam aut Remp. florentem nobis polliceri audemus, ubi nemo rectè neque ad hanc neq; ad illam educatur. De ipsâ verò educatione, aut institutione, prolixius differere, hac vice non videtur instituti esse nostri, igitur ulterius in proposito nobis themate pergendum.

THESIS XV.

Quemadmodum supra Th. 6. diximus, nos in susceptâ hâc materiâ, hanc observaturos methodum, ut inprimis ageremus de Virtute, genuinâ illâ Rerumpub. conservatrice, cum præcipuis & maximè necessariis suis speciebus; deindè verò brevissimè quædam diceremus de Eruditione: Consequens jam est, imò postulat ratio promissi, ut & hanc obiter attingamus.

THESIS XVI.

Multa equidem sunt, ad laudem pertinentia Eruditionis, quæq; proinde monstrarent illam Reip. utilem esse, omnibusq; omninò bonis maximè commendabilem; Sed quoniam nobis jam brevitati sit studendum, itaque conveniens videtur prolixiorè uberiorè hujus rei delineationem Oratoribus relinquere, atque absque longioribus verborum anfractibus asserere, quod Eruditio Reip. non tantùm sit honorifica, sed & summè necessaria, quippè sine quâ vix salva esse potest Resp. teste Socrate qui apud Platonem l. 5. de Rep. hanc fert Sententiam, videlicet cum demùm beatas fore Resp. si vel Philosophi (intelligit veros) civitatibus dominantur, vel ij qui Reges Potentesque dicuntur, legitimè satisque Philosophentur. Et quis negaverit eam esse vim Eruditionis, ut per illam vitia radiceus evellantur, quæ unâ cum lacte materno imbibimus, ceu vulgò dicitur solet.

Di-

Didicisse fideliter artes, Emollit mores, nec sinit esse feros,

Est itaque eruditio dignus ornatus, quem ambient Reges atque Principes, inque eo se conspiciendos præbeant: ambiat quoque selecta subditorum portio. Nam doctrina sola est officina, in quâ cuduntur arma bonè gerendæ rei. Schonborn. l. 2. c. 32. Verùm, quemadmodum (inquit idem Schonb. l. c.) famæ suæ non consulunt ij, qui prorsus à literis abstinent: ita rei suæ gerendæ male prospiciunt, qui totos sese dedunt literis, & idè res gerendas omittunt. Hæc itaque sunt faciendæ neq; illa omittendæ: Sic, mediò tutissimus ibis.

THESIS XVII.

Ut autem eò melius promissis nostris à nobis fatis fiat, lubet adhuc subtexere aliquot cautelas, quibus via causis corruptionem portendentibus occludi solet. Quod fit primo si nihil, unde vel minimum periculum Reip. metuendum, spernatur, sed singulis in principio statim obvietur. Joh. Aven. Syn. Pol. Disp. XVIII. nam parva scintilla, in maximum excrescit sæpè incendium. Quod idem Arist. 5. Pol. pag. 404. docet: τὸ ἐν δεξιᾷ μικρὸν ἀμάχημα, inquit, pro maximo in progressu habendum. Sera namque tunc remedia parantur, cum vulnus ad extremos halitus pervenit. Ergo

Principijs obsta serò medicina paratur, Cum mala per longas, invaluerè moras.

Omne namque malum nascens facile opprimitur, inveteratum fit plerumq; robustius.

THESIS XVIII.

Deinde utilissimum est, ad prævertendas Reip. mutationes, Lycurgi prudentiam imitari, qui ita leges suas conditas voluit, ut perpetuæ essent, Videbat enim sarram rectamque manere Remp.

Remp. quam diu ex legibus nihil immutaverit. Sed quam primum subditi ab ijs desciverint, & ut ait Arist. 5. Pol. p. 430. patrimonialia ad paucos pervenerint, omnia retrò & in pejus ibunt, sicut exempla plurima in historiis passim currentia hoc ipsum fati luculenter probant. Recte igitur docet Philosophus animadvertere ὅπως μηδὲν ἀδανομάσι καὶ μάλιστα τὸ μικρὸν φυλάττειν, ne quid contra leges fiat, & exiguum maxime cavendum. Nam ὀλίγον μὲν πονηρὸν παροραταί. Πολὺ δὲ γνώμερον, ἐν ὀφθαλμοῖς μᾶλλον ἔστιν. i. e. Exiguum quidem majus despicitur; Majus verò factum, magis apparet, magisque incurrit in oculos, ut eruditissime loquitur idem. 6. Pol. c. 4. Itaque Leges Reip. non facile sunt mutandæ. Sed si ab initio quicquam minus apte constitutum sit, quod necessariâ mutatione indigeat, ne magni alicujus mali origo evadat, aut si progressu temporis, malæ quidem consuetudines irrepererint, aut aliud quiddam acciderit, quod sui remotionem indicet, tunc mutatio instituenda est, ne à populo sentiat, & ab alijs, in exemplum trahi possit, Henning Arnis, Doctr. Pol: l. 2, c. V.

THESIS XIX.

Porro ut præveniri possit quibuscunq; Reip. morbis, sedulo cavendum monet Philosophus à Sophismatibus τῶν δημαγωγῶν, i. e. (ut explicat Joh. Mich. Dilher, Syn. Pol. Aristoteleæ, p. 107.) a fraudulentis istis captiunculis, quibus molientes aliquid contra Remp. populum circumvenire solent: Quos vertit Lambinus, notante Arnis. Pol. II. c. v. leves tribunos plebis, eò quod populum ad libitum suum agitent. His talibus igitur, qui callidis consiliis & agitationibus suis, conantur imperitam multitudinem decipere, & hoc modo aliquid in Reipubl. immutare, fides non est adhibenda. Faciunt verò id hodie maxime Iesuitæ, omnis nequitiae atque malitiae fabri vafferri, qui simulata pietate, fictaque vitæ Sanctimonia, astute & versute, magnates sciunt dementare, & ad voluntatem atq; nutum suum Rectere. Joh. Aven. Syn: Pol. Disp. 18.

THE-

THESIS XX.

Præterea ut eò facilius occludatur via Causis Reip. interitum & ruinam minitantibus, attendendum quid spondeat Arist. l. 5. Pol. c. 8. ὡσεὶ δὲ τὴν τῆς πολιτείας φροντισίαν, φόβος ἀποσκευάζειν, ἵνα φυλάττωσι, καὶ μὴ κλύωσιν ὡς περὶ νυκτερινὴν φυλακὴν, τῆς πολιτείας τήρησιν. i. e. Quare debent qui Reip. curam gerunt, terrores injicere ut vigilant, & tanquam nocturnam vigiliam, non deserant Reip. custodiam: Oportet igitur omnino cives perpetuos manere excubitores, nec unquam in securitatem Reip. pestiferam resolvi. Sic enim fiet, ut multa sæpe imminetia Reip. mala & pericula avertantur: quanto enim plus quis meruit, tanto cautius rem gerit.

THESIS XXI.

Prospiciendum quoque ne in civitate statim magni honores & Magistratus, nimiaque potentia alicui concedantur; potius verò opera danda, ut parvi & diuturni honores mandentur, magni namque corrumpuntur: Arist. d. c. 8. quod si verò honores magnos quis meruit, permittendum est, ut eò possit gradatim pervenire. Si tamen per errorem aut fortunæ favorem alicui indigno, ad honorem fastigia contigit pervenisse, non subito de summo gradu dejiciendus est, sed paulatim potentia ei defalcanda, & honores ἐκ προουγωγῆς i. e. sensim adimendi sunt.

THESIS XXII.

Hæc jam fuerunt remedia, præservativa, quibus subijci possunt curativa, quæ causas ingravescens amputant, & morbum tollunt. Cum verò ingravescant causæ per seditiones, quarum interventu corrumpunt Remp.; agendum igitur jam paucis, de remedijs contra seditionem, & quomodo ea sit tollenda. Et antevertitur quidem seditio, sive civium contentio, si æqualitas observetur inter cives, quia hæc est mater amicitiarum. Et in eò consistit salus Reip. ut tenuiores cum principibus æquari se putent. Hæc enim est æqualitas illa, quam Arist. 5.

C

Pol.

Pol. non tantum democratiam, quamvis illam maximè, sed etiam cœteras administrandi formas conservare dicit. Cæterum seditionem etiam legibus severè prohibendam esse, quia legum pœnarumq; metu maxima pars hominum deterretur potius quam utilitatis publicæ respectu ad tranquillitatem ducitur, s'vadet Arist. 5. Pol. p. 437. Illum verò, cui cura salutis publicæ incumbit, nequaquam oportet alterutram partem fovere, sed potius operam dare, ut ab utraq; parte seditio extingvatur, non statim ad majora remedia transeundo, sed à mitioribus incipiendo, tentanda est litigantium reconciliatio. Hæc enim via est mitissima, quâ si non successerit, reconciliatio, & dissidentes nec amor patriæ, nec autoritas Reip. dimoverit, ad asperiora remedia progrediendum est, utpote sunt, Exilia & cædes, Arnis. l. II. Pol. c. 5.

THESIS XXIII.

Cum igitur nulla restàm exitiosa sit Reip. quam seditiones civiles, omni ope omni curâ, & omni studio allaborandû est, ut causæ earû maturè antevertantur: quas Arist. l. 5. Pol. c. 3. recenset decem: ὕβρις, πικρὴ, ὑπεροχὴν, φόβον, καταφρόνησιν, αὐξήσιν, ἐριθείαν, ὀλιγωρίαν, πρὸς τὸ μικρὸν ὀμόφυλον. Ad primam ergò illarum causam, quæ ὕβρις seu contumelia dicitur, avertendam, opera danda est principi, ut & ipse à crudelitate absteineat, & ne id committant Magistratus, sedulo prospiciat. Neque enim aureum est sceptrum quod regnum servat, sed multi amiei sunt sceptrum solidissimum, maximèq; securum. Ab his igitur ut ametur, faciat Princeps beneficentiâ potiùs quàm vi vel severitate, ut metuatur. Dehortationes à contumeliâ pulcherrimæ habentur etiam apud Ciceronem, l. 2. Officiorum, ut & l. q. Philip.

THESIS XXIV.

Secunda verò πικρὴ, seu honor, vel honorum cupiditas, ex quâ duplici nomine seditio oriri potest, vel enim ideò offenduntur cives, quod à publicis honoribus sunt exclusi, vel quia invident aliis istos honores, quos indignos iis esse putant, ità potest impe

impediri, si observaverit Magistratus diligentissimè, 1. Ut dignis conferat honores. 2. Nec eos ita uni cumulet, ut multi negligantur. 3. Ne maximos in unum conjiciat. Secus enim si fiat, non parvæ possunt oriri civium indignationes, quæ semper noxiæ sunt, & Reip. nunquàm proficiæ.

THESIS XXV.

Tertiam seditionum causam dicit Aristoteles l. sup. cit: esse ὑπεροχὴν, seu excellentiam, quæ est, cum sive uni sive pluribus in civitate major quàm pro viribus ac ratione Reip. ac status, dignitas conferatur ac potestas. Contra quam nimiam potentiam, diligenter cavendum esse monet, modò nominatus Philosophus, Pol: 5. c. 3. ne unus aliquis ordo, vel civis nimis crescat & potens evadat, ità quidem ut reliquos opprimere valeat. Non enim oportet nutriri Leonem in urbe, nisi nutrito obsequium præstari velis.

THESIS XXVI.

Sequitur jam quarta seditionum causa, quam Philosophus φόβον dicit, i. e. metum oppressionis & pœnæ magnum & nocentissimum Reip. malum, ex quo sæpissimè oriri solent rebelliones. Nam ex metu odium, ex odio insidias, & tandem manifestas oriri hostilitates experientia fati docet. Operam igitur dabit Princeps seu Magistratus, ut huic malo occurrat, benignitate ac clementiâ imperium temperando, amoremq; apud populares, metum verò apud hostes quærendo. Nam quem admodum per divinam vindictam, delicta nocentium non statim expiantur fulminibus: ità homo hominibus prapostitus miti animo exercere imperium debet, & cogitare, utrum mundi status gravior oculis, pulchriorquè sit sereno & puro die, an cum fragoribus crebris omnia quatiuntur, & ignes hinc atque illinc micant. Schonb. Pol. l. 2. c. 31.

THESIS XXVII.

Quintò progrediamur ad καταφρόνησιν seu contemptum, qui ut duplici modo perniciem Reip. affert, ità duplici hic opus est re-

est remedio. Subindè Magistratibus est videndum, ut nec ipsi subditos contemnant, nec ab iisdem contemnantur. Ne igitur contemnant subditos, laborandum est iis, de amore & favore subditorum. Firmissimum enim est imperium, quo obediens gaudent. Hinc scitè ac prudenter Leo Imperator, quem inquit, homines diligunt, illi imperanti facillè obtemperant, dicenti & pacifcenti non resistunt, periclitanti succurrunt. Tanta enim res est amor, ut pro eo quem quis charum habet, vitam etiam profundere haud dubitat.

THESIS XXVIII.

Sextò opera danda est, ut is ordo civium in civitate sit potentior, & summam habeat auctoritatem, qui maximè est amans præsentis status civitatis, & salvam cupit esse Remp. Arist. d. l. 5. Pol. c. 9. Ratio hujus rei in propatulo est, nam si ordo iste qui statim Remp. odio prosequitur, & ejus mutationem desiderat, præponderet, facillè eam quoquè immutaturus esset. Quare eò diligentius hæc in parte cavendum, quod multi qui ab initio probi visi fuerunt, postquam penes se habuere, cujus gratiâ probi fuerunt, ex probis facti sunt pessimi. Cum multis enim mortalium ita comparatum est, ut magnis & humilibus promissis beneficia emant, quæ postquam ad se traxerunt, tum demùm malè faciunt, & subditis more Dominorum imperent.

THESIS. XXIX.

Septima causa est sordida & abjecta conditio gubernantium: Cui itidem obicem ponere oportet, cum tales magis sunt Reip. dedecori quàm ornamento, ac proinde à subditis contemnantur, tanquàm minus digni, quibus obedientia præstanda: Et hinc in eos conspiratio, quam sequitur, si non subita, latens tamen & paulatim Reip. mutatio. Igitur diligentè cavendum, ne ad eminentem aliquam dignitatem admittatur quis ex ultimis negotiatoribus vel monetariis, abjectisque officiis, vel deformibus ministeriis, vel stationariis, omnique officiorum fece, alias enim qui digniores sunt & honestiores, cum Cicerone conqueri necessum habebunt, sibi cum mulionibus in Senatu assidendum. l. 2. Ep. ad Att.

Th. XXX.

THESIS XXX.

Octavam seditionum causam facit Arist. *ὀλιγωρίαν* i. e. incuriam seu negligentiam, quando Resp. datur administranda iis, quibus præsens status jam invidiæ est & odio, ita ut eam conservare & ad posteros transferre minimè studeant: Ergò videndum ne peregrini in Magistratum cooptentur, qui videlicet non hauserunt spiritum in ea civitate cui præsumt, nec mores & ingenia populi norunt; aut si norunt ferre non possunt. Diligentè igitur disquisitione opus est, priusquam imperium vel magistratum alicui committas. Arnis. l. 11. Pol: c. 5. p. 458.

THESIS XXXI.

Nona causa vocatur à Philosopho *τὸ ὄλεθρον μικρὸν*, i. e. exiguum vel pusillum. Cum aliquid legibus contrarium, ac Reip. noxium paulatim irrepit, & illud primò quidem tanquàm res nihili contemnitur, sed postea magnas & periculosissimas inducit mutationes. Igitur *μὴ παραρῆν τὸ ὄλεθρον μικρὸν*, non negligenda parva initia, quibus paulatim fiunt magnæ accessiones. ut enim gutta cavat lapidem, nec cavari videmus, sed cavatum esse; ut arbores non videmus crescere, sed crevisse; ita levia hujusmodi incommoda, non animadvertimus, nisi cum emerferint.

THESIS XXXII.

Decima causa est dissimilitudo hominum & variarum nationum in Rep. quæ plurimum discordiæ serere solet: præsertim cum multi peregrini sine discrimine in Remp. admittuntur, & reliquis civibus statim æquantur, vel etiam præponuntur. Huic igitur malo rectè obviam itur, si Lycurgi exemplo peregrini absque gravi causâ in Remp. non admittantur. Nec enim credendum est eodem studio, eademque pietate, teneri parvo temporis curriculo coacervatos peregrinos, quâ indigenæ tenentur; quippe qui amoris in patriam veluti seminarium à parentibus majoribusque acceperunt, & charitatem in cives cum lacte materno suxerunt. Adde quod propter morum dissimili-

C 3

tudinem

rudinem, contrariaque studia, peregrinis admissis, cives gravibus inter se factionibus laborant, atque ita jura civium nonnihil labefactantur. Undè conversiones Rerump. sæpè oriuntur; Interdum tamèn recipi possunt sub certis conditionibus & cautionibus, videlicet: Si i. peregrini bonæ sint nationis, cujus magna semper habenda est ratio. ii. Si honestæ antea actæ vitæ non destituti fuerint testimoniis. iii. Si evidens Reip. necessitas id requirat. iv. Si præter meritum suum miseri, aut religionis causâ solum divertisse videantur. v. Ne peregrinorum numerus nimis excrescat: quia fortiores facti, indigenas non rarò expellunt, Remp. turbant, seditiones excitant. &c. vi. Ne facilè ad honores & munera publica admittantur. vii. Si curetur ut peregrini certis coerceantur legibus, ne novòs introducant mores, & aliis civibus præjudicent. viii. Nec permittatur eis, ut aliquam sibi peculiarem Reip. formam constituant, aut aliam Jurisdictionem exercoant, quàm quæ sub Magistratu Loci est, ubi habitare volunt. Vid. Arnis. l. 1. Pol. cap. 12. Et hæc fuerunt quæ pro instituti ratione, breviter in thesi de Remediis Reip. tam præservativis quàm curativis dicere volumus. Nunc addendæ videntur quædam quæstiones materiam hanc concernentes.

QUÆSTIO I.

An fatalis sit Rerump. periodus?

Conversiones & interitus Rerump. non fortunæ temeritate ferri notum est. Ideoque à Deo vel à naturâ, vel ab hominum arbitrio aut voluntate pendent. Cum verò voluntas humana, tam varia sit tamque sui dissimilis, ut nihil ex eâ constituere possis, nihil de eo genere statuendum est. Divina autèm potestas, licet absolutissime agat, naturalium tamen causarum interjectione & serie, ut plurimum uti solet. Deus quidem conservator est suæ creaturæ; Sed si peccatis irritetur variis & nimis, non parcit populo alieni, licet sint ipsi Israelitæ, & Jacobi posteri. Interim simul tam gratiofus apparet, ut non sine prænunciis futuram demonstrat cladem. Etenim nunc cœlitus novis signis id testatur, nunc in ipsis Elementis prodigia se exerunt

runt: Ipsa inclinatio astrorum multa indicat; quod toties historia & cotidiana experientia testatur. Clementia Jehovah tam amabiliter gratiofa nobis affulget, ut nunquam nos velit à præmonitione aliquâ vacuos, si solummodò id dextrè attendamus. Sed antequàm directè responderi potest ad quæstionem, oportet hic scire vocabulum fati non uno semper & omnibus accipi modo: Stoicis enim fatum nihil aliud est, quàm absoluta rerum necessitas, orta à necessariâ & infallibili connexionem primæ causæ cum secundis in actionibus promiscuè omnibus, ita ut voluntates etiam hominum simpliciter impellantur à Deo ad bona & mala. Quod fatum omninò intolerabile est piis auribus, nec quicquam commune habet cum providentiâ Divinâ. Orthodoxi verò per Fatum nihil aliud intelligunt, quàm seriem Causarum, divinæ providentiæ subjectam, quæ illis necessitatem non imponit, sed unamquamque modo sibi proportionato agere sinit. Nos igitur illud stoicum fatum rejicimus, & de fato Theologico, h. e. providentiâ divinâ, imperia & Resp. constituyente, extollente, evhente, debilitante, frangente, & in pulveris habitum redigente, præsentem quæstionem affirmamus. Quis enim Christianorum negare velit, cum Deus suâ Providentiâ gubernet omnia, eundem restanti momenti, quales sunt Regna & Resp. maxime sibi commendatas habere. Demonstrant hoc clare Testimonia sacra. Dan. 2. 1. Sam. 15. 1. Reg. 2. Quod verò nonnulli de certis Reip. periodis fatalibus, anno sc. 500. & 700. referunt, vix stare potest. Nam quamvis afferant illi exempla non pauca, tamen inductio illa exemplorum est mutila & manca, nec universaliter concludit. Ut enim homo in anno suo Climacterico, non semper moritur; ita Resp. post cursum annorum 100. 500. 700. necessariò non mutatur. Gottfrid. Olear. in decuria 14. quæst. Illustr. Polit.

QUÆSTIO II.

An Cometæ sint signa vel causæ everisionum Rerump?

Variantes reperire licet de naturâ Cometarum Doctorum opiniones, adeò ut diu sub Judice lis erat, num essent Cometæ,
juxta

juxta sententiam Anaxogoræ & Democriti *συμφάσις* seu co-
parentiæ Errantium stellarum? Num juxta Aristotelem, sint
Meteora ignita, in supremum aëris locum elevata & ibi accen-
sa? Num verò sidus *Φαινόμενον* in æthereâ regione existens.
Tandem tamen post tot accuratissimas Mathematicorum ob-
servationes hæc animis eruditorum insedit sententia, Cometas
scilicet esse quidem stellas, sed extraordinarias in æthereâ re-
gione sitas. Nos tamen heic non moramur maximam hanc o-
pinionum diversitatem, nec hunc discursum hæc vice facimus
nostrum, sed relinquentes eum Physicis & Astronomis, nunc
solum solliciti sumus de Cometarum fine; non quidem Theo-
logico, quò divina judicia portenduntur, quæ monent & ad-
hortantur nos ad poenitentiam; Sed Politico, qui est ut denun-
cient calamitates futuras, utpotè seditones, bella, Rerump. mu-
tationes & everfiones. Hoc tamen probè tenendum, Come-
tas tales calamitates, non efficere sed denunciare. Signa Igi-
tur esse Cometas & prodigia venturæ alicujus calamitatis, ju-
stissimæq; Dei iræ, ultrò largimur. Cometam enim nunquam
impunè visum rerum Magistra docet experientia: Calamitates
verò quascunque, & Rerump. mutationes, aut everfiones, Co-
metarum apparitiones infecutas effectivè ab iis dependere, con-
stantèr negamus,

QUÆSTIO III.

An numeri Platonici sint causæ mutationis Reip.?

Circa hanc quæstionem Authores varii, variis se torquent
modis, dum exquirere laborant, quidnam Plato l. 8. de Rep.
per expressionem numeri ternarii, 5, 7, &c. Juxta proporti-
onem inter se collatam, denotare voluerit, quamque harmoni-
am heic subintelligat, & undè demum post dissolutionem har-
monicæ proportionis, talis etiam conversio, cujusque rei &
Reip. simul subsit. Adeoque exclamarunt nonnulli his numeris
Platonici nihil esse obscurius, nonnulli etiam ingenuè confessi
sunt se nescire, quid Plato eò loci velit. Quicquid verò est, &
quomodocunque intelligendi sunt numeri hi Platonici, nemo
tamen nobis persuadere potest, ut in affirmativam quæstionis
pro-

propositæ descendamus. Argumentamur itaque hunc in mo-
dum: Quicquid effectivè virtute planè destituitur non po-
test esse mutationum causa efficiens: numeri effectivè virtu-
te planè destituuntur. E. Major est verissima. Causalitase-
nim Efficientis est actio, Efficientem causam ponens in actu, per
quam actionem agendi potentia, procedit ad actum. Quomo-
do autem actus per actionem procedat ubi non est potentia seu
virtus agendi? Minor etiam clara est: numerus enim quanti-
tas est, quæ non agit, quia est soboles materiæ, non agentis, sed
saltèr recipientis in sese formam. Damus tamen quantitatem
per accidens in se habere virtutes majores, & acquirere vim a-
gendi: sic enim dicimus: in majori quanto major est virtus.
Verum talis vis agendi non est quantitatis, sed formæ & qua-
litate in quanto contentæ. Jam manum de tabulâ.

Quod superest, Tu ò magne Deus, quibus
hunc orbem Christianum constituisti & firmasti, qui-
bus Sphæram hanc Academicam velut suo centro affi-
xisti & beati auspicii: iisdem & impofterum firma,
defende, irriga, protege, bea, dirige: hostesque o-
mnes à tuis aris, cæterisque templis ac testis, à vita for-
tunisque civium omnium arce, & omnes inimicos bo-
norum, scelerum fœdere ac nefaria societate conjun-
ctos, reprime & confunde, ut sub pacis velut gratissi-
mis etesijs nostra hac in militia Parnassiaca, tuis in
verbo revelatis mysteriis piè & sobriè credendo: quæ
jubes, ore & opere constanter & sincerè profiten-
do: Tibi, nobis nostrisque dignè & cautè vivendo ad
finem usque lorica S. Sancti induti, infracto cly-
peo consistamus, tandemque unà cum Christo Isilio
tuo, Imperatore nostro, beatisque cœlitibus trium-
phemus & tripudiemus.

D

Cui

CUI
S. S. TRINITATI
DEO OPTIMO MAXIMO
Incomprehensibilis Essentiae, immentae
POTENTIAE

Aeternae Immortalitatis
RERUM PUBLICARUM
Fundatori, Conservatori,
Restauratori
SAPIENTISSIMO:

Laus, honor, & Gloria.

Soli
debetur.

In omne aevum.

Ad

Virum eximium.

D. ANDREAM PACCHALENIUM
Pro gradu in Philosophiâ eruditè disputantem:

Rite modos numeras per quos Politia vigebit;
Mox in eâ Temet premia digna manent.

L. Mq;

ELIAS Tilgandz
Med. Doct. & Prof. p. t.
Acad. Rect.

Eximio Philosophiae CANDIDATO

D. ANDREÆ PACCHALENIO

Pro gradu in Phil. summo disputaturo,
Amico meo honorando & per dilecto,

Sint licet innumeri casus, discrimina rerum;
Tu tamen ANDREA, fortiter ista feras!

EST

Est Deus in cœlis, qui prævidet omnia solus,
Is dabit his finem; laude beabit opus,

*In procinctu ad Tavastiam hoc
μνημόσυνον reliqui*

AXELIUS KEMPE
L.L. Prof. Ordin.

VIRO JUVENI

*Natura indole & accuratiori literaturâ
politissimo,*

DN. ANDREÆ PACCHALENIO,
Philosophiæ CANDIDATO dignissimo,
amico & populari meo appri-
mè dilecto,

Pro gradu in Philosophia ingeniosè disputantis.

Hactenus Aonijs operatus naviter hortis
Andreas, doctum culmina summa petit.
Sic tibi Sicelides & doctæ premia Mulsæ
Digna ferunt meritis, prima brabea, tuis.
Upsaliâ reduci, studiorum mater Aboa,
Decernit celebres mox titulosque novos.
Euge decus juvenum, superos tibi cerne faventes;
Quem sic concordi sidera lege juvant.
Quos nunc Pierides clari meditantur honores,
Vergant in patriæ commoda multa diu.

*Præclaros in Philosophia profectus & novos
brevis sequuturos titulos, obiter, ex a-
nimo tamen gratulabar*

JACOB, FLACHSENIUS.

Praestantissime DN. CANDIDATE, Salve!

Philosophiam absq̄, convenienti ad Reipub. usum applicatione
sterilem atq̄, inanem, ejusq̄, cultores amore Dei ac proximi
destitutos esse, cuius vel leviter literis tincto, exemplo vel
saltem Diogenis Cynici meridiana luce clarius est: Philosophia
enim opera danda est, ut ad quævis parati, attemperare nos tem-
pori sciamus. Ecquis te, doctissime DN. ANDREA PAC-
CHALENI, Candidate pereximie, accuratius aut elegan-
tius hanc rem, quæ penes te est, observavit ac perpenderit? Tu
enim sanæ Philosophiæ summos honores candidè ambiendo, eos-
dem te dignè meruisse, non levis aut vulgaris alicujus argu-
menti specimine declaras; Sed *media & modum*, quamvis Rem-
pub. ab interitu vindicandi, egregiâ hac disputatione pro gra-
du eruditè edoces. Mones quippè casus quosvis privatos non so-
lùm fortiter ferendos, verum etiam heroico animo contemnen-
dos, inq̄, publicâ salute ejusq̄, conservationis accurata cum unice
acquiescendum; certus, florente Reipub. non tantum damna priva-
ta resartum iri, sed & longè majoribus bonis subditos potituros.
Hæc namq̄, una via est, mihi crede, & laudis & dignitatis &
honoris: à bonis viris, sapientibus & naturâ benè constitutis lau-
dari & diligi: nosse regiminis tam constitutionem quam conser-
vationem, à Majoribus nostris sapientissimè introductam. Sed
tantam cognitionem non cum lacte materno ex uberibus matris
naturalis, sed Heliconis, quod ajunt, ex fonte cum hauseris,
Jupiter & Pallas pectus tuum ægide regent suâ, caputq̄, Castali-
des rutilanti ornabunt ferto: Nam traditur à Clarissimo mox
Promotore laurea tibi. Inceptum ergò primus secundet tecumq̄,
consummet pater Musarum. ut Tu, probatissime DN. CANDI-
DATE pergas Reipub. diu prodesse, tuis consulere, ac favere ho-
nores hos ex animo gratulanti,

Tui amantissimo

PETRO WIOSTRINO
Smol. S. S. Theol. Stud.